

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1So/162/2014
Identifikačné číslo spisu:	7014200138
Dátum vydania rozhodnutia:	13.09.2016
Meno a priezvisko:	JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:7014200138.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavaleca PhD. a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Eleny Berthotyovej PhD., v právnej veci navrhovateľa: Ing. H. Y., bytom O., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, Ul. 29. augusta č. 10, Bratislava, o predčasný starobný dôchodok, o odvolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Sd/4/2014-31 z 28.04.2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Sd/4/2014-31 z 28.04.2014 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Krajský súd napadnutým rozsudkom zrušil rozhodnutie odporkyne č. XY z 13.01.2014, ktorým táto podľa § 67 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) zamietla žiadosť navrhovateľa o predčasný starobný dôchodok.

V dôvodoch svojho rozhodnutia odporkyňa konštatovala, že navrhovateľovi podľa potvrdenia Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia č. 6540302360401 zo 14.10.2013 bol priznaný výsluhový príspevok od 01.01.1998 podľa § 33 zákona č. 76/1959 Zb. o niektorých služobných pomeroch vojakov v znení neskorších predpisov. Navrhovateľ získal dobu služby v rozsahu zakladajúcom nárok na zníženie dôchodkového veku, t.j. najmenej 20 rokov služby v I. a II. kategórii funkcií a preto dôchodkový vek v súlade s § 274 zákona č. 461/2003 Z.z. v spojení s § 132 ods. 1 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“) dosiahne dovŕšením 57 rokov veku, t.j. 12.09.2015.

Odporkyňa uviedla, že ustanovenie § 274 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. sa nevzťahuje na určenie sumy predčasného dôchodku a navrhovateľ získal obdobie výkonu služby v rozsahu zakladajúcom nárok na

výsluhový dôchodok, a preto nie je možné dobu služby získanú v I. a II. kategórii funkcií hodnotiť na nárok na predčasný starobný dôchodok a určenie jeho sumy. K 07.11.2013, od kedy navrhovateľ žiada priznať predčasný starobný dôchodok, navrhovateľ získal 3769 dní obdobia dôchodkového poistenia, t.j. 10 rokov a 119 dní, preto nesplnil podmienky na priznanie predčasného starobného dôchodku.

Včas podaným opravným prostriedkom z 30.01.2014 sa navrhovateľ domáhal zrušenia rozhodnutia odporkyne, pričom namietal, že táto nerešpektuje zovšeobecnený právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci, ďalej sa dôsledne nevysporiadala s aplikáciou § 67 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v súvislosti s výkonom zamestnania v I. a II. pracovnej kategórii (kategórii funkcií) a dôsledkami skutočností, že doba služby v I. a II. kategórii funkcií, za ktorú mu bol priznaný výsluhový príspevok, je obdobím dôchodkového poistenia, pretože táto doba služby nezaložila (a ani nemohla založiť) nárok na priznanie výsluhového dôchodku podľa § 39 zákona č. 328/2002 Z.z.

K navrhovateľom nastoleným námietkam krajský súd poukázal na právne názory Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyslovené v rozsudku sp.zn. 9So/131/2011 z 22.08.2012: „Výsluhový príspevok nie je výsluhovým dôchodkom, priznaným podľa § 39 zákona č. 328/2002 Z.z.; je naďalej výsluhovým príspevkom podľa zákona č. 76/1959 Zb. a za výsluhový dôchodok podľa zákona č. 114/1998 Z.z. a podľa zákona č. 328/2002 Z.z. sa iba považuje, najmä na účely trvania nároku na dávku výsluhového zabezpečenia priznanú podľa predchádzajúcich predpisov a jej výplatu.“

K otázke započítania doby zamestnania v I. alebo II. pracovnej kategórii sa Najvyšší súd Slovenskej republiky taktiež opakovane už vyjadril. Napríklad krajský súd zdôraznil, že v rozsudku pod sp.zn. 9So/59/2011 z 25.04.2012 Najvyšší súd Slovenskej republiky uviedol: „Na účely stanovenia výšky predčasného starobného dôchodku je potrebné do doby dôchodkového poistenia započítať aj doby hodnotené na účely príspevku za službu (§ 111 zákona č. 100/1970 Zb.)“.

Krajský súd napadnutým rozsudkom zaviazal odporkyňu v ďalšom konaní do doby poistenia navrhovateľovi započítať aj dobu služby v I. a II. kategórii funkcií, vypočítať teoretickú výšku dôchodku, ktorá by mu patrila vtedy, ak by všetky doby poistenia získal vo všeobecnom systéme. Starobný dôchodok navrhovateľa je potrebné krátiť primerane k počtu skončených rokov doby služby vojaka rozhodujúcich pre výšku výsluhového dôchodku (výsluhového príspevku).

Proti zrušujúcemu rozsudku krajského súdu podala odporkyňa v celom rozsahu odvolanie, v ktorom uviedla, že zákon č. 100/1988 Zb. takú dôchodkovú dávku, t.j. predčasný starobný dôchodok, nepoznal. Preto nie je možné určiť výšku tejto dávky podľa uvedenej právnej úpravy a následne ju porovnať s výškou tejto dávky vypočítanou podľa zákona č. 461/2003 Z.z. Rovnako táto dávka nie je uvedená ani v Dohovore č. 128 o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach, teda nie je možno aplikovať zovšeobecnený právny názor, ku ktorému sa priklonil krajský súd, o možnosti výpočtu teoretickej výšky predčasného starobného dôchodku a následné krátenie jeho sumy.

Odporkyňa navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil a preskúmané rozhodnutie odporkyne potvrdil.

K námietkam odporkyne navrhovateľ uviedol, že nežiadal o výpočet predčasného starobného dôchodku podľa oboch právnych úprav. Nesúhlasil s tvrdením odporkyne o objektívnej nemožnosti výpočtu predčasného starobného dôchodku, pričom poukázal práve na spôsob jeho výpočtu, ktorý prezentoval aj krajský súd v napadnutom rozsudku. Zároveň namietol nepreskúmateľnosť odporkyňou predloženého výpisu z individuálneho účtu poistenca, pre absenciu náležitostí uvedených v opatrení Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 157/2004 Z.z. Ďalej namietol, že uvedený výpis neobsahuje zápočty obdobia výkonu vojenskej služby. Navrhoval, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil.

II.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „odvolací súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 subsidiárne § 246c ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (v texte rozsudku tiež „O.s.p.“) a s prihliadnutím na ustanovenie § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok. Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spoj. s ust. § 250s veta druhá O.s.p. odvolanie prípustné, bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 v spoj. s § 250l ods. 2 O.s.p.) jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné a preto postupom podľa § 219 ods. 1 v spoj. s § 250l ods. 2 a § 246c ods. 1 O.s.p. rozsudok potvrdil.

Podľa § 67 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. „poistenec má nárok na predčasný starobný dôchodok, ak ku dňu, od ktorého žiada o jeho priznanie,

- a) bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov,
- b) chýbajú mu najviac dva roky do dovŕšenia dôchodkového veku a
- c) suma predčasného starobného dôchodku je vyššia ako 1,2-násobku sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu podľa osobitného predpisu.“

Podľa § 68 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. „suma predčasného starobného dôchodku sa určí ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku a aktuálnej dôchodkovej hodnoty znížený o 0,5% za každých začatých 30 dní od vzniku nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku do dovŕšenia dôchodkového veku.“

Z dávkového spisu odporkyne vyplýva, že navrhovateľ požiadal o priznanie predčasného starobného dôchodku od 07.11.2013. Rozhodnutím Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia v Bratislave č. 65403023604001/2-VÚSZ/DO2 zo dňa 27.01.1998 bol navrhovateľovi podľa § 33 zákona č. 76/1959 Zb. o niektorých služobných pomeroch vojakov priznaný od 01.01.1998 výsluhový príspevok. Podľa potvrdenia Vojenského útvaru 6335 v Prešove zo dňa 30.12.1997 mal navrhovateľ vykázanú dobu služby v I. a II. kategórii funkcií v rozsahu 21 rokov, 3 mesiace a 19 dní. Mimo služby v I. a II. kategórii funkcií navrhovateľ ku dňu 07.11.2013 získal 3769 dní obdobia dôchodkového poistenia, t.j. 10 rokov a 119 dní.

Podľa prechodného ustanovenia § 89 ods. 3 zákona č. 114/1998 Z.z. výsluhové príspevky, na ktoré vznikol nárok podľa § 33 ods. 1 písm. c/ zákona č. 76/1959 Zb. v znení neskorších predpisov a tento nárok trvá ku dňu účinnosti tohto zákona, sa považujú za výsluhové dôchodky podľa tohto zákona vo výške, v akej patrili ku dňu jeho účinnosti, a zvyšujú sa od tohto dňa o 12 %. Ak však bol poberateľ tejto dávky prijatý do služobného pomeru uvedeného v § 53 ods. 1, nárok na ňu zaniká dňom účinnosti tohto zákona.

Podľa § 125 ods. 13 zákona č. 328/2002 Z.z., ktoré je taktiež prechodným ustanovením, výsluhové dôchodky priznané a vyplácané podľa § 89 ods. 2 a 3, § 91, § 92 ods. 2 a § 94 zákona č. 114/1998 Z.z. o sociálnom zabezpečení vojakov v znení neskorších predpisov sa odo dňa účinnosti tohto zákona považujú za výsluhové dôchodky podľa tohto zákona vo výške, v akej patrili ku dňu jeho účinnosti, a od tohto dňa sa zvyšujú o 10 %. Na výplatu týchto dôchodkov je príslušný útvar sociálneho zabezpečenia ministerstva alebo Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia. Výplata týchto dôchodkov sa financuje z osobitného účtu.

Výsluhový príspevok nie je výsluhovým dôchodkom, priznaným podľa § 39 zákona č. 328/2002 Z.z.; je naďalej výsluhovým príspevkom podľa zákona č. 76/1959 Zb. a za výsluhový dôchodok podľa zákona č. 114/1998 Z.z. a podľa zákona č. 328/2002 Z.z. sa iba považuje, najmä na účely trvania nároku na dávku výsluhového zabezpečenia, priznanú podľa predchádzajúcich predpisov a jej výplatu.

Navrhovateľ nevykonával službu vojaka v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z.z. Keďže výsluhový príspevok sa za výsluhový dôchodok iba považuje, t.j. ide iba

o právnu fikciu na účely aplikácie právneho inštitútu (výsluhový príspevok) v novom právnom režime (viď najmä citované právne predpisy zákon č. 328/2002 Z.z. alebo zákon č. 461/2003 Z.z.), názor odporkyne, že obdobie výkonu služby navrhovateľ získal v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok, nie je správny. Z toho dôvodu je nesprávny i jej záver, že obdobie výkonu služby nemožno považovať za obdobie dôchodkového poistenia (§ 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z.).

Príspevok za službu vzhľadom na iný spôsob jeho výpočtu (§ 111 zákona č. 100/1970 Zb.) nie je rovnocenný výsluhovému dôchodku priznanému podľa § 39 zákona č. 328/2002 Z.z. Príspevok za službu je naďalej príspevkom za službu podľa zákona č. 100/1970 Zb. a za výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z.z. sa iba považuje, najmä na účely trvania nároku na dávku výsluhového zabezpečenia, priznanú podľa predchádzajúcich predpisov.

Podľa § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby získané do 31. decembra 2003, ak toto obdobie policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že navrhovateľovi nebol priznaný výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z.z. a nezískal obdobie služby policajta ani v rozsahu zakladajúcom nárok na taký dôchodok. Jeho príspevok za službu sa za výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z.z. iba považuje. Podľa názoru odvolacieho súdu preto nie je dôvod, aby odporkyňa pri posudzovaní nároku navrhovateľa na predčasný starobný dôchodok mala použiť ustanovenie § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd dospel k záveru, že na účely stanovenia výšky predčasného starobného dôchodku je potrebné do doby dôchodkového poistenia započítať aj doby, hodnotené na účely príspevku za službu. Uvedeným právnym názorom sa odvolací súd riadil aj v iných skutkovo zhodných právnych veciach (napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 9So/59/2011 zo dňa 25.04.2012).

Pokiaľ odporkyňa namietala, že predchádzajúca právna úprava, t. j. zákon č. 100/1988 Zb., nepoznala predčasný starobný dôchodok ako dávku dôchodkového zabezpečenia a preto nie je možné vykonať výpočet tejto dávky podľa oboch právnych úprav a výsledné sumy dávok navzájom porovnať, odvolací súd dodáva, že vyššie uvedeného nároku sa navrhovateľ ani nedomáhal. Navyše právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, prezentovaný odporkyňou v podanom odvolaní, publikovaný pod číslom R 59/2012 pojednáva len o nároku na prepočet výšky dôchodkovej dávky podľa oboch právnych úprav: „ak bol navrhovateľovi priznaný predčasný starobný dôchodok, ustanovenie § 274 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov na účely porovnávacieho výpočtu sumy dôchodku podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov nemožno použiť. Nároky vyplývajúce zo zaradenia do zvýhodnenej I. alebo II. pracovnej kategórie podľa tohto ustanovenia na účely výpočtu sumy dôchodkovej dávky možno použiť len pri rozhodovaní o starobnom dôchodku, o pomernom starobnom dôchodku alebo o invalidnom dôchodku.“

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil. Odporkyňa je aj naďalej povinná riadiť sa závermi krajského súdu a do doby poistenia navrhovateľovi započítať aj dobu služby v I. a II. kategórii funkcií, vypočítať teoretickú výšku dôchodku podľa zákona č. 461/2003 Z.z., ktorá by mu patrila vtedy, ak by všetky doby poistenia získal vo všeobecnom systéme. Starobný dôchodok navrhovateľa je potrebné krátiť primerane k počtu skončených rokov doby služby vojaka rozhodujúcich pre výšku výsluhového príspevku. Výslednú sumu dávky je následne potrebné krátiť v súlade s ust. § 68 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z.

Úspešnému navrhovateľovi odvolací súd priznal právo na náhradu trov odvolacieho konania podľa § 250k ods. 1 za použitia § 250d ods. 2 O.s.p. Navrhovateľ do troch pracovných dní od vyhlásenia

rozsudku trovy konania nevyčísľil a ani zo spisu ku dňu vyhlásenia rozsudku jeho trovy nevyplývajú, preto odvolací súd navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (§ 151 ods. 1 a 2 za použitia § 246c ods. 1 a § 2501 ods. 2 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu n i e j e prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).